

Handläggare
Erik Sundqvist
Telefon: 08-50843112

Till
Socialnämnden
2023-06-13

Stockholms stads reviderade strategi för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förslaget till reviderad strategi för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.
2. Socialnämnden hemställer till kommunfullmäktige att godkänna styrdokumentet Strategi för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet enligt socialnämndens förslag.
3. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Stockholms stads strategi för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet togs fram 2019 och gällde till och med 2022. Strategin har under våren 2023 reviderats av socialnämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna och berörda facknämnder.

Den reviderade strategin fortsätter att fokusera på de fyra områden vilka låg till grund för strategin 2019-2022, något som bidrar till ett långsiktigt och förutsägbart arbete och som innebär att berörda nämnder kan fortsätta med sina åtaganden inom strategins områden.

Strategins huvudsakliga tyngdpunkt är på främjande, tidiga och förebyggande insatser eftersom det är lättare att förhindra uppkomsten av beteenden än att bryta destruktiva och kriminella utvecklingsbanor. Likväl poängteras att barn, unga och unga vuxna med komplex och långt framskriden problematik ska ges bästa möjliga förutsättningar att lämna den kriminella miljön och att de ska erbjudas effektiva och individuellt utformade insatser.

Förvaltningen föreslår att:

Socialnämnden godkänner förslaget till reviderad strategi för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.

Socialnämnden hemställer till kommunfullmäktige att godkänna styrdokumentet strategi för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet enligt socialnämndens förslag.

Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen.

Bakgrund

I budget för 2023 har kommunfullmäktige beslutat att socialnämnden ska revidera strategin för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet. Strategin kompletterar stadens trygghets- och säkerhetsprogram.

Ärendet

Strategin utgår från fyra prioriterade områden vilka särskilt ska beaktas i arbetet med att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet. Dessa fyra områden är desamma som de vilka låg till grund för föregående strategi och är:

- Samverkan mellan socialtjänst, polis, skola, BUP och andra relevanta aktörer
- Förskola, skola och fritid som skyddsfaktorer och säkerställa skolgång för barn i riskzon
- Våldspreventiva metoder ur ett jämställdhetsperspektiv
- Samverkan med civilsamhälle och näringsliv

Arbetsätten och de interventioner som beskrivs har fokus på social brottsprevention och utgår från brottslighetens sociala orsaker. Inom varje område presenteras olika insatser, metoder och samverkansformer – alla kopplade till det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet och med ett långsiktigt fokus på att tillförsäkra barn och unga trygga uppväxtvillkor och förutsättningar att skapa sig en bra framtid.

Eftersom tidigt stöd till föräldrar och barn i riskzonen är det mest effektiva och långsiktiga sättet att ta sig an de utmaningar brottsligheten och den kriminella rekryteringen medför lägger strategin stor vikt på det främjande och förebyggande arbetet. Stadens medarbete ska vara uppmärksamma på de riskfaktorer vilka mer än andra indikerar risk för lång och intensiv brottslighet för att därigenom tidigt kunna sätta in stöd och hjälp till barn och unga i behov. De insatser som erbjuds barn och deras familjer ska vara av god kvalitet och helst uppvisa någon form av evidens varför de föräldrastödsprogram, av vilka somliga redan erbjuds i staden och som Socialstyrelsen listar i sitt kunskapsstöd, lyfts fram som en central del av det brottsförebyggande arbetet.

De barn och unga vilka redan utvecklat en långtgående och komplex problematik ska tillförsäkras effektiva och kvalitativa insatser för att ges så bra förutsättningar som möjligt att lämna den kriminella världen. Eftersom strategin understryker vikten av lokal kompetens och erfarenhet återfinns en betydande del av detta arbete och dessa insatser i de olika stadsdelsnämnderna, men de centrala resurserna vid Framtid Stockholm bör också användas i arbetet med barn och unga vilka utvecklat en social problematik.

Skolan och en positiv skolanknytning utgör den kanske mest framträdande skyddsfaktorn vad gäller risken att utveckla en kriminell livsstil och strategin lägger därför stor vikt vid att barn i riskzonen håller fast vid och fullföljer sin skolgång. Eftersom fullständiga betyg och en avklarad skolgång inte enbart skyddar mot kriminalitet utan också minskar risken för annan social utsatthet som missbruk, arbetslöshet och psykisk ohälsa, problem som ofta hör ihop med och är och nära kopplade till risken att dras in i kriminalitet har staden ett utvecklat fokus på att få skolan att fungera för barn i riskzonen. I detta syfte finns upparbetade samverkansforum mellan bland andra skola, socialtjänst, hälso- och sjukvård och polis men också insatser ämnade att stabilisera skolgången för barn med hög frånvaro och för barn som av olika anledningar placerats utanför det egna hemmet.

Även samverkan med polisen är något som lyfts i strategin. Bland annat uppmanas socialtjänsten att i högre utsträckning använda sig av lagrummet 31 § LuL för att initiera en polisutredning när det misstänkta barnet inte är straffmyndigt. Även de samlokaliserade socialsekreterarna hos polis förs fram som en samverkansform vilken förbättrat samarbetet mellan socialtjänst och polis och som inneburit att en ökad förståelse för varandras yrken och kompetenser.

Även en hög inskrivningsgrad i förskolan är centralt för det långsiktiga brottsförebyggande arbetet av två olika skäl. Det första är att förskolans verksamhet förbereder barnen inför skolan och därmed ökar deras chanser till en positiv skolgång. Forskning har också visat att barns pedagogiska utveckling främjas av att de går i förskola. Det andra skälet är att förskolan kan uppmärksamma barn med behov av stöd i ett tidigt skede så att dessa snabbt kan få stöd och hjälp. I staden finns introduktionsförskolor som har i uppdrag att nå ut till de föräldrar som annars skulle välja att inte sätta sina barn i förskola. Detta arbete är viktigt inte minst i socioekonomiskt svaga områden där inskrivningsgraden i förskolan tenderar att vara lägre än i mer välbärgade områden.

Då brottslighet i allmänhet och våldsbrott i synnerhet är så nära sammankopplade med destruktiva manlighetsnormer är en viktig del av det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet att tillsammans med barn och unga ifrågasätta och diskutera dessa normer. I detta syfte arbetar staden sedan en tid tillbaka bland annat med programmet mentorer i våldsprevention, utformat för att göra barn och unga uppmärksamma på vilka beteenden som är att betrakta som våldsamma och även få dem att agera i situationer där sådana beteenden förekommer.

vuxna dras in i kriminalitet. För att nå personer utan tilltro till myndigheter och med hög risk för lång och intensiv brottslig bana kan civilsamhällets aktörer ibland vara avgörande. Staden samverkan även med flera olika organisationer – bland andra SoS Barnbyar som erbjuder stöd till de barn och unga som lämnar samhällsvården och som inte alltid får det stöd de behöver hemifrån. Även de bostadsbolag och hyresvärdar som står för bostadsbeståndet i staden förs fram som viktiga aktör vad gäller att uppmärksamma brott. De bidrar i arbetet med att göra områden trygga och attraktiva vilket försvårar för brottsligheten att få fäste.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 7 juni 2023. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 8 juni 2023.

Jämställdhetsanalys

Eftersom kön, vid sidan av ålder, är den faktor som har starkast koppling till våld och kriminalitet präglas stadens strategi av ett arbete inriktat på jämställdhet. Män och pojkar är överrepresenterade vad gäller i stort sett all brottslighet, men framförallt vad gäller våldsbrott varför strategin prioriterar arbetet med destruktiva manlighetsnormer. Då både pojkar och män men också flickor och kvinnor har att förhålla sig till dessa normer är arbetet med att ifrågasätta och kritiskt granska vilka normer som är förknippade med män och manlighet en del av strategins övergripande och långsiktiga satsning för att minska risken att pojkar och unga män attraheras av och dras in i den kriminella världen.

Barnrättsperspektiv

Sverige har genom barnkonventionen åtagit sig att säkerställa alla barns rättigheter enligt konventionen. Barnets bästa ska vara vägledande i alla frågor som rör barnet och även vid eventuella inbördes konflikter mellan de olika rättigheterna i konventionen eller i andra avtal gällande mänskliga rättigheter.

Alla barn har samma rättigheter oavsett om barnet brutit mot lagen eller har en relation till någon som gjort detsamma, och myndigheter ska i första hand beakta vad som bedöms vara till barnets bästa i alla processer och i all verksamhet som vänder sig till barn. Barns bästa ska – oavsett livssituation – väga tungt i myndigheters bedömningar och alla barn ska ges lika möjligheter att vara delaktiga i de beslut som tas och rör barnet eller den unge själv. Barn och ungdomar som inte diskrimineras utan som får erfarenhet av demokrati och som upplever sig bli hörda och respekterade, och inte främst ses som potentiella brottslingar, får

också goda möjligheter att bidra till ett tryggt och demokratiskt samhälle.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att:

Socialnämnden godkänner förslaget till reviderad strategi för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.

Socialnämnden hemställer till kommunfullmäktige att godkänna styrdokumentet strategi för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet enligt socialnämndens förslag.

Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Stockholms stads strategi 2023-2026 för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2023-06-01
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2023-06-01